C/2024/6880

28.11.2024

Avizul Comitetului Economic și Social European

O strategie cuprinzătoare privind biodiversitatea în cadrul COP16: reunirea tuturor sectoarelor în jurul unui obiectiv comun

(aviz din proprie inițiativă)

(C/2024/6880)

Raportor: **Arnaud SCHWARTZ**

Consilier	Alexandros KASSAPIS (pentru raportor)
Decizia Adunării Plenare	18.1.2024
Temei juridic	Articolul 52 alineatul (2) din Regulamentul de procedură
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului
Adoptat în secțiune	3.9.2024
Data adoptării în sesiunea plenară	19.9.2024
Sesiunea plenară nr.	590
Rezultatul votului (pentru/împotrivă/abțineri)	158/2/7

1. Concluzii și recomandări

1.1. În perspectiva celei de-a 16-a Conferințe a părților la Convenția privind diversitatea biologică (COP16 a CBD), CESE dorește să formuleze o serie de observații.

1.2. Biodiversitatea reprezintă stocul de varietate genetică – partea cea mai importantă a capitalului natural pe care omenirea l-a moștenit de la Mama Natură. Ea reprezintă o condiție prealabilă pentru securitatea alimentară pe termen lung și pentru prosperitatea economică durabilă. Existența și prosperitatea umanității vor depinde de capacitatea noastră de a coopera și de a respecta limitele planetei. UE are un rol esențial de jucat atât în interiorul frontierelor sale, cât și în afara lor, în special prin intermediul legislației europene și al acordurilor sale comerciale, pentru a evita importul sau exportul de alimente, produse și tehnologii nesustenabile din punct de vedere ecologic și social.

1.3. Pentru a fi mai eficace, politicile de promovare a biodiversității trebuie să devină mai coerente și mai cuprinzătoare în toate sectoarele, să fie mai bine integrate în agendele privind clima, mediul și securitatea alimentară de la nivelul UE și de la nivel mondial, să cuprindă nu numai dimensiunea de mediu, ci și pe cea socială și economică și să beneficieze de sprijinul financiar necesar.

1.4. Acum, mai mult ca oricând, este nevoie de un sprijin financiar public, privat și mixt pentru cele mai importante și uneori vulnerabile părți interesate (inclusiv mici fermieri și pescari, populații indigene etc.), de o arhitectură financiară globală cu un mecanism standardizat de raportare și noi parametri care aibă drept principiu esențial respectarea limitelor planetare, de realinierea investițiilor către economii reziliente și cu emisii scăzute de dioxid de carbon și ecosisteme înfloritoare, precum și de sprijinul UE pentru țările din sudul global în protejarea biodiversității.

1.5. Pentru a recompensa serviciile legate de biodiversitate și a compensa în mod echitabil pierderile financiare pe care utilizatorii de terenuri le-ar putea suferi pentru a asigura o mai mare biodiversitate (ceea ce, pe termen lung, va duce la o producție mai durabilă, mai rezilientă și mai sănătoasă), este esențial să se prevadă fonduri dedicate, un organism care să stabilească standarde la nivel mondial și să asigure respectarea lor în ceea ce privește integritatea și transparența instrumentelor financiare pentru biodiversitate, precum și să se elimine finanțarea consacrată subvențiilor dăunătoare mediului.

1.6. Sănătatea ecosistemelor este legată de cea a animalelor și a oamenilor, deoarece fac parte din același ecosistem natural. Prin urmare, în Europa trebuie să se dezvolte o abordare de tip „O singură sănătate".

1.7. Politicile climatice și de mediu nu ar trebui considerate o povară în redresarea de după criza actuală, ci – mai degrabă – o componentă a soluțiilor necesare pe termen lung pentru viitor. O diplomație mai puternică în domeniul climei și al biodiversității este, de asemenea, esențială pentru consolidarea cooperării internaționale și pentru a reuși, împreună, să ne susținem ecosistemele, economiile și societățile.

1.8. Pentru a integra biodiversitatea și a identifica politici climatice favorabile naturii, UE ar trebui să adopte o abordare integrată, pe mai multe niveluri și multipartită, care să includă cercetarea științifică, elaborarea de politici, implicarea părților interesate și campanii de sensibilizare a publicului.

1.9. Punerea în aplicare a acordurilor internaționale, cum ar fi cele privind clima și biodiversitatea, va necesita, la toate nivelurile, un model mai incluziv de guvernanță multipartită, care să includă participarea sistematică, deliberativă ([1]), timpurie și consecventă a cetățenilor și a organizațiilor societății civile, a publicului larg, inclusiv a tinerilor, a sectorului privat și a mediului academic, asigurând, în același timp, cele mai eficace mecanisme de asumare a responsabilității și un acces echitabil la justiție și la date. Consolidarea dialogului social și a negocierilor colective în domeniul protecției biodiversității și implicarea clară a partenerilor sociali vor fi, de asemenea, necesare.

1.10. Nu în ultimul rând, CESE este preocupat de lipsa menționării ODD-urilor în noile orientări politice ale Comisiei și își reiterează apelul pentru o strategie integrată și cuprinzătoare, cu obiective și planuri ambițioase pe termen lung – cu alte cuvinte, o Agendă de dezvoltare durabilă a UE până în 2050 – pentru a asigura o economie a bunăstării care funcționează în limitele planetei. În loc să abordeze obiectivele și țintele în mod separat, UE trebuie să adopte o abordare sistemică, intersectorială și bazată pe analiza prospectivă pentru ca politicile sale să devină mai simple și mai eficiente ([2]).

1.11. În acest sens, ar putea fi utilă desemnarea unui comisar pentru generațiile viitoare, responsabil cu promovarea unei viziuni pe termen lung, globală, sistemică și axată pe indicatori privind bunăstarea și biodiversitatea care să cuprindă și altceva decât date privind PIB-ul și pe integrarea acestor indicatori. Acesta este motivul pentru care CESE solicită o declarație interinstituțională a Parlamentului European, Consiliului UE și Comisiei Europene, menită să ofere un cadru solid care să garanteze protecția și promovarea drepturilor generațiilor viitoare. În acest scop, Comisia ar trebui să înființeze un birou al vicepreședintelui executiv pentru generațiile viitoare.

2. **Context**

2.1. În contextul actualei triple crize planetare (schimbări climatice, poluare și pierderea biodiversității), devine din ce în ce mai urgent să ne regândim relația cu natura și să protejăm și – unde este necesar – să refacem ecosistemele naturale de care depind ființele umane și majoritatea activităților lor economice, inclusiv agricultura, silvicultura și pescuitul. Se estimează că mai mult de 50 % din PIB-ul global depinde de natură ([3]) și că aproximativ 40 % din locurile de muncă de la nivel mondial depind direct de existența unor ecosisteme sănătoase ([4]).

([1]) Participarea deliberativă este un concept provenit din teoriile democrației deliberative, bazat pe convingerea că deciziile politice ar trebui să fie rezultatul unor discuții și dezbateri deschise între cetățeni. Exemple de participare deliberativă, SALTO.

([2]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „UE și Agenda 2030: consolidarea punerii în aplicare a ODD" (JO C, C/2024/876, 26.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/876/oj).

([3]) *Study for a methodological framework and assessment of potential financial risks associated with biodiversity loss and ecosystem degradation* [Studiu pentru un cadru metodologic și o evaluare a riscurilor financiare potențiale asociate cu pierderea biodiversității și degradarea ecosistemelor], Comisia Europeană.

([4]) *World Employment and Social Outlook 2018* [Perspective sociale și asupra ocupării forței de muncă la nivel mondial pentru 2018], OIM.

2.2. În special, subliniind importanța pădurilor tropicale pentru biodiversitatea globală, CESE evidențiază rolul la fel de valoros al biodiversității în sistemele acvatice și în soluri și importanța agrobiodiversității în sectorul agricol – de exemplu, a varietății culturilor – pentru o producție alimentară rezilientă.

2.3. Organizația Mondială a Sănătății (OMS) consideră că poluarea și degradarea mediului reprezintă un risc considerabil la adresa sănătății oamenilor ([5]). Un mediu curat, sănătos și durabil este un drept fundamental al omului ([6]). Consacrarea dreptului la un mediu sănătos în legislația UE și dezvoltarea unei abordări de tip „O singură sănătate" ar contribui la garantarea unui viitor durabil pentru generația actuală și pentru următoarele generații ([7]).

2.4. Riscul disproporționat de pierdere a biodiversității și de deteriorare a mediului cu care se confruntă anumite comunități și grupuri de persoane atât la scară națională, cât și transnațională, a devenit, de asemenea, evident, subliniind necesitatea unei tranziții juste ([8]).

2.5. Cadrul mondial pentru biodiversitate de la Kunming-Montreal din 2022, cunoscut și sub numele de Planul privind biodiversitatea pentru viața de pe Pământ (Planul privind biodiversitatea) ([9]), adoptat în cadrul celei de a 15-a Conferințe a părților la Convenția privind diversitatea biologică (CBD), a reprezentat o realizare istorică în mobilizarea împotriva pierderii biodiversității. Planul se bazează pe punerea în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) și stabilește calea de urmat pentru a transpune în realitate, până în 2050, viziunea globală a unei omeniri care trăiește în armonie cu natura. Printre elementele-cheie ale Planului privind biodiversitatea se numără patru obiective pentru 2050 și 23 de ținte pentru 2030.

2.6. Cu toate acestea, evaluările progreselor înregistrate arată că promisiunile de la scară globală nu au fost îndeplinite ([10]). În plus, în UE, progresele au rămas în urma țintelor (un exemplu în acest sens fiind Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 ([11])). Principalele cauze ale declinului constant al biodiversității rămân schimbările climatice, pierderea habitatelor (din cauza utilizării terenurilor pentru agricultură și a urbanizării), poluarea și supraexploatarea resurselor naturale.

2.7. Mecanismele de piață nu asigură de la sine bunurile publice sau un sistem economic global sustenabil. Bunurile publice necesită guvernanță și bani publici, iar mecanismele de piață au nevoie de corecții și îndrumări din partea autorităților publice pentru a garanta că au ca rezultat bunăstarea socială.

2.8. Politicile de mediu (legislație, măsuri, finanțare) necesită solidaritate și o cooperare internațională puternică. În pofida progreselor și a succesului convențiilor ONU în stabilirea de ținte, punerea în aplicare a fost nesatisfăcătoare din cauza lipsei unui consens politic cu privire la măsuri și la modul de repartizare a sarcinilor la toate nivelurile instituționale ([12]). Acest lucru a pus în pericol reziliența planetei, fenomen care – dacă nu va fi inversat – va crea dificultăți socioeconomice masive și ar putea reprezenta o povară disproporționată pentru tineri și generațiile viitoare, în special în Sudul global.

([5]) *Estimating environmental health impacts* [Estimarea impactului mediului asupra sănătății], OMS.

([6]) Rezoluția pe tema *„Dreptul la un mediu curat, sănătos și durabil"*, Adunarea Generală a ONU.

([7]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Dreptul la un mediu sănătos în Uniunea Europeană, în special în contextul războiului din Ucraina (JO C 228, 29.6.2023, p. 10), Raportul de informare al CESE pe tema *„Protecția mediului ca o condiție prealabilă pentru respectarea drepturilor fundamentale"*.

([8]) Avizul NAT/933 pe tema *„Către o propunere legislativă de tranziție justă și instrumente politice ale UE care să permită un Pact verde european mai social"* (în curs de elaborare), Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Măsuri necesare pentru impulsionarea cadrului de politică al UE pentru o tranziție justă" (JO C, C/2024/1576, 5.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1576/oj).

([9]) Planul privind biodiversitatea pentru viața de pe Pământ.

([10]) Instrumentul de raportare online al CBD.

([11]) Tabloul de bord al Strategiei UE privind biodiversitatea.

([12]) Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului privind un Program general al Uniunii de acțiune pentru mediu până în 2030 [COM (2020) 652 final – 2020/0300 (COD)] (JO C 123, 9.4.2021, p. 76), Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 – Readucerea naturii în viețile noastre [COM(2020) 380 final] (JO C 429, 11.12.2020, p. 259), Avizul Comitetului Economic și Social European privind Un rol mai constructiv pentru societatea civilă în punerea în aplicare a legislației de mediu (JO C 47, 11.2.2020, p. 50), Avizul Comitetului Economic și Social European privind „Punerea în aplicare a legislației UE în materie de mediu în domeniile calității aerului, apei și deșeurilor (JO C 110, 22.3.2019, p. 33), Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor — Acțiuni ale UE în vederea îmbunătățirii conformării cu legislația de mediu și a guvernanței de mediu [COM(2018) 10 final] (JO C 283, 10.8.2018, p. 83).

2.9. Tensiunile politice și dezinformarea ([13]) legate de climă și de biodiversitate, escaladarea conflictelor, migrația și creșterea costului vieții pun în pericol obiectivele Pactului verde european, ale Planului privind biodiversitatea, ale Acordului de la Paris și ale Agendei 2030 a ONU. Deși aceste probleme cu multiple fațete au scos la iveală fragilitatea sistemului nostru economic, ele reprezintă și o oportunitate pentru o schimbare transformatoare către o economie a bunăstării și un nou discurs privind relația oamenilor cu planeta ([14]).

2.10. Odată cu alegerile pentru Parlamentul European și cu reînnoirea Comisiei, a sosit momentul să acordăm prioritate biodiversității și punerii în aplicare a *acquis*-ului de mediu prin intermediul tuturor politicilor UE. În plus, UE are toate motivele să își asume responsabilitatea pentru biodiversitatea de la nivel mondial și să elimine treptat măsurile care au impact negativ asupra ecosistemelor și comunităților din țările terțe, în special din Sudul global.

2.11. Obiectivul prezentului aviz din proprie inițiativă este următorul:

— să elaboreze un nou discurs privind relația oamenilor cu planeta, evidențiind interconexiunea dintre existența unor ecosisteme reziliente și prosperitate;

— să dezvolte o strategie cuprinzătoare privind biodiversitatea, care să includă dimensiunile economică, socială și de mediu, și facă legătura cu agendele privind clima, mediul și abordarea „O singură sănătate”, precum și cu sectoarele care depind cel mai mult de biodiversitate și care au cel mai mare impact asupra acesteia;

— să identifice nevoile și preocupările sectoarelor respective (printre care se numără și agricultura, silvicultura, pescuitul și bioeconomia) și să propună soluții pentru a le ajuta să atingă țintele europene și mondiale în materie de biodiversitate;

— să propună recomandări concrete pentru agenda noii Comisii și pentru cea de-a 16-a COP a CBD;

— să crească sinergiile între convențiile ONU privind biodiversitatea, clima și deșertificarea (CBD, CCONUSC și Convenția Națiunilor Unite pentru combaterea deșertificării).

3. **Finanțarea biodiversității**

3.1. Evaluările de la nivel mondial evidențiază necesitatea mobilizării unor resurse financiare substanțiale pentru adaptarea la schimbările climatice și atenuarea lor și pentru conservarea, prezervarea și refacerea biodiversității, în special în contextul CCONUSC și al CBD ([15]). Recunoscând că finanțarea publică nu este suficientă, CESE subliniază importanța mobilizării investițiilor din sectorul privat, inclusiv, eventual, prin instrumente financiare, cum ar fi creditele de carbon, anularea parțială a datoriei în schimbul măsurilor în favoarea biodiversității și obligațiunile legate de ODD. Cu toate acestea, CESE avertizează că integritatea acestor instrumente trebuie să fie strict garantată și că, în special, propunerile privind „piețele biodiversității” trebuie să fie formulate cu atenție și prudență. UE ar trebui să promoveze în cadrul forurilor internaționale, cum ar fi Conferința internațională privind finanțarea pentru dezvoltare (FfD), crearea unei comisii globale care să asigure transparența și integritatea instrumentelor financiare dedicate conservării biodiversității.

3.2. În ceea ce privește declinul biodiversității care pare să fie imputabil schimbărilor climatice, deși solicită o eliminare rapidă a subvențiilor pentru combustibilii fosili, CESE salută, de asemenea, identificarea „subvențiilor dăunătoare mediului” și solicită ca acestea să fie în continuare identificate și eliminate treptat conform unui plan, garantându-se că investițiile în tranziția verde și cea justă aduc un beneficiu net pentru biodiversitate și mediu.

3.3. CESE solicită Comisiei să încurajeze statele membre să elaboreze, să introducă și să utilizeze în continuare sisteme fiscale armonizate, ecologice și durabile, bazate pe principiul „poluatorul plătește”, urmând o abordare justă și care să evite efecte regresive ([16]). Principiul menționat ar trebui să se aplice, de asemenea, comunelor și altor autorități locale sau regionale, iar fondurile rezultate pot fi alocate pentru prevenirea poluării.

([13]) Aviz Comitetul Economic și Social European – Protejarea democrației împotriva dezinformării (JO C, C/2024/4052, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4052/oj).

([14]) Avizul Comitetului Economic și Social European – Un proiect pentru un Pact verde și social european, bazat pe o economie a bunăstării (JO C, C/2024/6879, 28.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6879/oj), Avizul Comitetului Economic și Social European privind „Economia durabilă de care avem nevoie” (JO C 106, 31.3.2020, p. 1).

([15]) Avizul Comitetului Economic și Social European – Finanțarea acțiunilor climatice: o nouă foaie de parcurs pentru a îndeplini obiectivul ambițios privind clima și ODD (JO C, C/2024/6881, 28.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6881/oj).

([16]) Avizul Comitetului Economic și Social European privind Un rol mai constructiv pentru societatea civilă în punerea în aplicare a legislației de mediu (JO C 47, 11.2.2020, p. 50).

3.4. CESE a subliniat în mai multe avize ([17]) că nu trebuie să se presupună că fermierii, pescarii și proprietarii de păduri vor fi în măsură să suporte costul economic al protecției biodiversității. Furnizarea unor bunuri publice și a unor valori publice trebuie să devină mai degrabă o sursă utilă de venit pentru ei, de exemplu prin dezvoltarea de stimulente ecologice. De asemenea, CESE a criticat finanțarea insuficientă a măsurilor prevăzute de Natura 2000 și a solicitat crearea unui fond european dedicat biodiversității. Aceste recomandări trebuie să fie acum transpuse în practică de Comisie și de statele membre.

3.5. CESE atrage atenția că fondurile publice, inclusiv cadrul financiar multianual (CFM), ar trebui să fie puse cu prioritate în serviciul interesului general și solicită coerență între toate domeniile politice (PAC, PCP, energie, transporturi, politici sociale etc.), finanțările și subvențiile care au implicații pentru protecția și refacerea biodiversității. În acest sens, CESE consideră că PAC după 2027 trebuie să ofere un cadru de politică stabil pe termen lung, orientat către o producție alimentară sustenabilă și o autonomie strategică deschisă pentru UE, protejând totodată diversitatea culturilor și a tipurilor de agricultură din UE și ecosistemele ei ([18]).

4. **Consolidarea politicilor climatice favorabile biodiversității și naturii: căi de urmat și de evitat**

4.1. Schimbările climatice reprezintă unul dintre principalii factori determinanți ai declinului biodiversității. Prin urmare, majoritatea politicilor de combatere a schimbărilor climatice au efecte pozitive și asupra biodiversității. Cu toate acestea, unele soluții tehnologice și digitale pentru politicile climatice (de exemplu, IA, energia nucleară, captarea și sechestrarea dioxidului de carbon) ar putea dăuna biodiversității și mediului. UE ar trebui să respecte principiul precauției.

4.2. În vederea consolidării politicilor climatice favorabile naturii și biodiversității, CESE recomandă următoarele etape:

4.2.1. **cooperarea** între oamenii de știință din diverse domenii (în principal, biodiversitate și climă), dar și între responsabilii de elaborarea politicilor și părțile interesate. CESE solicită organizarea de noi ateliere sponsorizate în comun de Platforma interguvernamentală științifico-politică privind biodiversitatea și serviciile ecosistemice (IPBES) și de Grupul interguvernamental privind schimbările climatice (IPCC), pentru a oferi îndrumări comunității internaționale privind încurajarea acestei cooperări necesare ([19]). De asemenea, solicită testarea unor soluții multipartite în materie de biodiversitate în cadrul misiunilor europene privind clima (de exemplu, cele privind adaptarea la schimbările climatice și orașele neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei);

4.2.2. **integrarea** biodiversității în politicile climatice și viceversa. CESE solicită Comisiei să elaboreze politici integrate în domeniul climei și biodiversității, atât pe plan intern, cât și la nivel internațional. În acest scop, sunt necesare **evaluări ale impactului** soluțiilor climatice și măsurilor în materie de biodiversitate;

4.2.3. **monitorizarea** punerii în aplicare a directivelor privind natura, a Regulamentului privind restaurarea naturii și monitorizarea promisiunilor legate de CBD a ONU;

4.2.4. **soluțiile bazate pe natură și ecosisteme** care abordează simultan schimbările climatice și pierderea biodiversității ([20]), cum ar fi protejarea habitatelor naturale, refacerea ecosistemelor, a pădurilor și a zonelor umede, gestionarea durabilă a terenurilor și practicile agricole durabile, oferă servicii ecosistemice, reducând în același timp emisiile de gaze cu efect de seră și respectând drepturile și cultura persoanelor vizate, precum comunitățile locale și populațiile indigene;

4.2.5. Integrarea **economiei circulare**, care oferă un cadru pentru o schimbare transformatoare către utilizarea durabilă a resurselor naturale și o economie a bunăstării care funcționează în limitele planetei noastre. Beneficiile socioeconomice și de mediu ale abordărilor circulare pot deveni factori de succes pentru punerea în aplicare a politicilor privind biodiversitatea și clima.

([17]) Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind refacerea naturii [COM(2022) 304 final – 2022/0195 (COD)] (JO C 140, 21.4.2023, p. 46), Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 – Readucerea naturii în viețile noastre [COM(2020) 380 final] (JO C 429, 11.12.2020, p. 259).

([18]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Promovarea unei producții alimentare autonome și durabile: strategii pentru politica agricolă comună post-2027” (JO C, C/2024/2099, 26.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2099/oj).

([19]) Raportul atelierului „Biodiversitate și schimbări climatice”, IPBES și IPCC.

([20]) *IUCN Global Standard for Nature-based Solutions: first edition* [Standardul global pentru soluții bazate pe natură: prima ediție], IUCN.

4.2.6. **sensibilizarea publicului și informarea** tuturor, în special a factorilor de decizie politică, a tinerilor și a întreprinderilor, cu privire la interconexiunile dintre biodiversitate, schimbări climatice, stabilitatea ecosistemelor și bunăstarea oamenilor;

4.2.7. **mecanismele de stimulare** vizând promovarea practicilor ecologice și descurajarea activităților care dăunează biodiversității și mediului ar trebui să includă scheme de plată pentru serviciile ecosistemice (de exemplu, pentru fermieri, silvicultori și pescari), contribuțiile naturii la viața oamenilor ([21]) și programe de certificare ecologică. În plus, ca opțiune de ultimă instanță, ar trebui luată în considerare introducerea unui sistem de compensații ecologice, bazat pe criterii clare, de exemplu, proiectele de construcții care aduc prejudicii naturii ar putea fi compensate în altă parte. De asemenea, merită avută în vedere crearea unei piețe comune pentru compensațiile ecologice;

4.2.8. **diplomația socială și ecologică la nivel internațional** în favoarea inițiativelor de finanțare și de partajare a cunoștințelor care vizează Sudul global și popoarele indigene ar trebui să completeze eforturile UE și să sporească sinergiile dintre conferințele părților la CBD a ONU, CCONUSC și Convenția Națiunilor Unite pentru combaterea deșertificării (UNCDD).

4.3. CESE propune, de asemenea, desemnarea unui comisar pentru generațiile viitoare, responsabil cu promovarea unei viziuni pe termen lung, globală, sistemică și axată pe indicatori privind bunăstarea și biodiversitatea care să cuprindă și altceva decât date privind PIB-ul și pe integrarea acestor indicatori.

5. Elaborarea unui discurs pozitiv privind biodiversitatea printr-o participare robustă a societății civile

5.1. Aspectul intergenerațional al politicilor din domeniul biodiversității și al mediului trebuie să se reflecte într-o implicare solidă și semnificativă a tinerilor în toate etapele proceselor decizionale, de la stabilirea agendei și elaborarea propunerilor legislative până la punerea în aplicare, monitorizare și acțiunile ulterioare ([22]), astfel încât să se garanteze că se ia în considerare impactul politicilor asupra generațiilor viitoare ([23]).

5.2. Participarea societății civile la guvernanța în materie de biodiversitate este esențială pentru atingerea obiectivelor privind biodiversitatea și integrarea nevoilor și preocupărilor tuturor sectoarelor, inclusiv ale agriculturii, silviculturii și pescuitului. CESE propune structurarea acestei participări la scară locală, europeană, internațională și transversală, după cum urmează:

5.2.1. La nivel local și național:

— includerea biodiversității și a ecologiei în învățarea pe tot parcursul vieții și în sistemele naționale de învățământ are o importanță capitală pentru edificarea unei atitudini pozitive față de biodiversitate ([24]). Statele membre ar trebui să asigure accesul la parcuri naționale și zone naturale și să instituie programele de sensibilizare aferente, cu scopul de a promova buna lor gestionare și de a evidenția beneficiile apropierii oamenilor de natură. Ar trebui susținute programele educative precum cele organizate de IUCN și Federația EUROPARC ([25]);

— organizarea de ateliere locale pe tema biodiversității cu reprezentanți ai organizațiilor societății civile, comunităților locale, tinerilor, populațiilor indigene, mediului academic și sectoarelor relevante, precum agricultura, silvicultura și pescuitul;

— facilitarea proceselor participative de luare a deciziilor, care implică părțile interesate în dezvoltarea, implementarea și monitorizarea acțiunilor locale de conservare a biodiversității;

— sprijinirea inițiativelor la nivel local și a proiectelor de conservare bazate pe comunitate care permit comunităților locale să își asume responsabilitatea și să gestioneze eforturile de conservare a biodiversității și să testeze noi modele de afaceri pentru protejarea biodiversității (de exemplu, ecoturismul, agricultura ecologică și regenerativă etc.).

([21]) *Nature's Contributions to People (NCP)* [Contribuțiile naturii la viața oamenilor], IPBES.
([22]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Către un angajament structurat al tinerilor privind clima și durabilitatea în procesul decizional al UE" (JO C 429, 11.12.2020, p. 44).
([23]) Testul din perspectiva tinerilor privind politicile UE, Generații pregătite pentru viitor".
([24]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Capacitarea tinerilor pentru a realiza dezvoltarea durabilă prin educație" (JO C 100, 16.3.2023, p. 38).
([25]) Federația EUROPARC.

5.2.2. La nivelul UE:

— consolidarea reprezentării organizațiilor societății civile și a populațiilor indigene în procesele de elaborare a politicilor UE în materie de biodiversitate prin participarea lor efectivă la mecanismele de consultare, la organismele consultative și la dialogurile cu părțile interesate;

— organizarea de ateliere de lucru precum cele menționate în capitolul 5 și sistematizarea parteneriatelor cu multiple părți interesate pentru cooperarea dintre societatea civilă, agențiile guvernamentale, institutele de cercetare și întreprinderi, cu scopul de a pune în aplicare în mod eficace măsurile de conservare a biodiversității;

5.2.3. La nivel internațional:

— campanii pentru o mai mare implicare a reprezentanților societății civile în forumuri internaționale de guvernanță în materie de biodiversitate, cum ar fi COP-CBD, COP la Convenția privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice ([26]), COP-CCONUSC și COP-UNCCD (Convenția Națiunilor Unite pentru combaterea deșertificării), dar fără a se limita la acestea;

— consolidarea rolului ONG-urilor, al organizațiilor de tineret și al organizațiilor populațiilor indigene, precum și al altor actori ai societății civile în conturarea politicilor și a acordurilor mondiale privind biodiversitatea, cum ar fi Planul privind biodiversitatea;

— facilitarea schimbului de cunoștințe și a colaborării dintre organizațiile societății civile din diferite țări și regiuni pentru a promova bunele practici în conservarea biodiversității și organizarea atelierelor descrise în capitolul 5, cu participarea acestor organizații;

5.2.4. La nivel transversal:

— încurajarea dialogului și a colaborării între organizațiile societății civile, oamenii de știință și sectoare precum agricultura, silvicultura și pescuitul, pentru a dezvolta soluții reciproc avantajoase;

— sprijinirea inițiativelor de cercetare și inovare care explorează practici sustenabile și soluții favorabile naturii, cu scopul de a sprijini moduri de trai cu venituri echitabile în aceste sectoare, maximizând totodată impactul pozitiv asupra climei;

— creșterea sprijinului financiar și consolidarea capacităților pentru societatea civilă și organizațiile de tineret care activează în domeniul biodiversității, inclusiv cele axate pe sprijinirea sustenabilității în agricultură, silvicultură și pescuit și cele care apără interesul public în litigiile legate de probleme de mediu, cu accent pe cele active în Sudul global;

— consolidarea dialogului social și a negocierilor colective în protecția biodiversității și garantarea unei implicări clare a partenerilor sociali.

5.3. CESE continuă să sprijine înființarea adunării mondiale permanente a cetățenilor, propusă de Fundația Iswe și susținută de Organizația Națiunilor Unite, care va fi anunțată la Summitul viitorului din septembrie 2024 ([27]). De asemenea, CESE consideră că o astfel de adunare ar trebui să se ocupe de problemele ridicate în prezentul aviz. Cu toate acestea, subliniază că ea nu constituie o soluție suficientă pentru reprezentarea adecvată a părților interesate în procesul decizional.

5.4. CESE sprijină aplicarea corespunzătoare de către statele membre ale UE a drepturilor de mediu prevăzute în Convenția de la Aarhus și consolidarea corespunzătoare a capacităților în rândul societății civile, pentru a se garanta că știe cum să folosească aceste drepturi ([28]). De asemenea, sprijină punerea în aplicare a căilor legale de protejare a naturii, cum ar fi drepturile naturii și dreptul la un mediu sănătos, cu îndrumarea societății civile ([29]).

5.5. Consolidarea participării societății civile este modalitatea optimă de a integra nevoile și preocupările tuturor sectoarelor pentru a prezenta un discurs pozitiv privind biodiversitatea, a atinge țintele la toate nivelurile și a aborda în mod eficace o problemă de o complexitate redutabilă.

([26]) Convenția ONU privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice.
([27]) Adunarea mondială și permanentă a cetățenilor, Fundația ONU.
([28]) Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind modificarea Regulamentului (CE) nr. 1367/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 septembrie 2006 privind aplicarea, pentru instituțiile și organismele comunitare, a dispozițiilor Convenției de la Aarhus privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în domeniul mediului [COM(2020) 642 final – 2020/0289 (COD)] (JO C 123, 9.4.2021, p. 66).
([29]) Studiul CESE intitulat *„Towards an EU Charter of the Fundamental Rights of Nature”* [Către o Cartă europeană a drepturilor fundamentale ale naturii].

5.6. În acest sens și în conformitate cu un raport recent al raportorului ONU privind apărătorii mediului ([30]), CESE recunoaște riscurile la care aceștia sunt expuși și îndeamnă statele membre să le respecte drepturile, inclusiv libertatea de exprimare, de întrunire pașnică și de asociere, dar fără a se limita la acestea, și să abordeze cauzele profunde ale pierderii biodiversității.

Bruxelles, 19 septembrie 2024.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Oliver RÖPKE

([30]) *State repression of environmental protest and civil disobedience: a major threat to human rights and democracy* [Reprimarea de către state a protestelor de mediu și a nesupunerii civile: o amenințare considerabilă la adresa drepturilor omului și a democrației], redactat de Michel Forst, Raportor special al ONU pentru apărătorii mediului, în temeiul Convenției de la Aarhus.